

## VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |                     |                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|---------------------|----------------------|
| Mokslo kryptis/ys (kodai)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Odontologija (M 002)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |           |                     |                      |
| Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Medicinos fakultetas, Odontologijos institutas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |           |                     |                      |
| Dalyko pavadinimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Įgimtos ir įgytos stomatognatinės sistemos ligos                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |           |                     |                      |
| Dalyko studijų būdas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Paskaitos                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Seminarai | Konsultacijos       | Individualus darbas  |
| Kreditų (val.) skaičius iš viso – 8 kreditai (212 val.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -         | 1 kredito (26 val.) | 7 kreditų (186 val.) |
| Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Pranešimo pristatymas ir vertinimas. Pranešimas pristatomas tiksline tema, kuri derinama su koordinuojančiais dėstytojais (doktorantas turi išanalizuoti, apžvelgti ir pristatyti naujausias mokslines publikacijas, susijusias su tiksline tema). Vertinami šie aspektai:<br>-pranešimo struktūra, apimtis, vizualiai pateikiamos medžiagos kokybė (2 balai);<br>-aiškus žinių pristatymas, argumentacija, probleminių klausimų iškėlimas (2 balai);<br>-išvadų pristatymas ir analizė (2 balai);<br>-klinikinės rekomendacijos, įrodymais pagrįsti teiginiai (2 balai);<br>-diskusija, klausimų valdymas (2 balai).<br><br>Minimalus įskaitomas balas – 5. |           |                     |                      |
| DALYKO KURSO TIKSLAS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |                     |                      |
| Įgimtų ir įgytų stomatognatinės sistemos ligų diagnostika ir gydymas apima įvairių specialybių gydytojų - veido ir žandikaulių chirurgijos, odontologijos, LOR, genetikos, logopedijos ir kitas veiklos sritis. Sando tikslas susipažinti su įgimtų ir įgytų stomatognatinės sistemos ligų etiologija, diagnostika ir gydymo principais.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |                     |                      |
| PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |                     |                      |
| Kaukolės ir veido kaulų embriogenezė, histogenezė ir organogenezė. Normali osifikacija. Kaukolės ir veido kaulų vystymasis ir augimas. Dantų vystymosi ypatumai ir sąkandžio formavimosi periodai. Įgimtų veido anomalijų etiologija. Faktoriai, veikiantys atskirais vystymosi etapais. Genetiniai ypatumai; diagnostika. Raidos anomalijų klasifikacijos: genetinė, embrioninė, anatinė. Kraniosinostozų paplitimas, etiologija, diagnostikos ir gydymo principai, operacijų laikai. Dantų skaičiaus ir dygimo sutrikimai, jų diagnostika ir gydymo principai. Veido ir kaukolės formos anomalijų paplitimas, etiologija, gydymo principai. Retesni sindromai, kurių atveju sutrinka kaukolės veidinės ir smegeninės dalių vystymasis: Apert'o, Crouzon'o, Pfeifer'io, Treacher – Collins'o, Goldenharo. Viršutinės lūpos, alveolinės ataugos ir gomurio nesuaugimai, jų paplitimas. Klinikinės formos; klasifikacijos. Kompleksinio gydymo taktika ir strategija, gydymo etapai. Komandinio darbo principai ir jo svarba. Pacientų |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |                     |                      |

ištyrimas ir etapinio gydymo planavimas; ortodontų, veido ir žandikaulių chirurgų, logopedų bendradarbiavimas. Operacijų laikai. Socialinė pacientų adaptacija. Hemifacialinė mikrosomija. Etiologija, diagnostika, gydymo principai. Chirurgo ir ortodonto bendradarbiavimo svarba šios patologijos gydyme.

Stomatognatinės sistemos anatomija, paciento stomatognatinės sistemos ištyrimo principai. Apatinio žandikaulio pagrindinės padėtys, apatinio žandikaulio judesiai. Kramtomųjų paviršių forma ir funkcija, okliuzinio reljefo nustatymo faktoriai. Dantų kontaktų rūšys, ekscentrinės okliuzijos dėsniai, maksimalios interkuspidacijos dėsniai. Diagnostiniai atspaudai ir modeliai: jų paskirtis ir gamybos būdai. Veido lanko ir apatinio žandikaulio padėčių registravimas. Artikuliatoriaus konstrukcija ir jo panaudojimo galimybės. Diagnostinių modelių tvirtinimas artikuliatoriuje, jo programavimas. Biomedžiagų suderinamumas ir biomechanika. Keramikos, metalų, jų lydinių ir polimerų struktūra. Mechaninės savybės. Fizinės ir cheminės medžiagų savybės. Adhezijos principai. Atspaudinės medžiagos, intraoraliniai skeneriai. Modelių gamybai naudojamos medžiagos. Modelių 3D spausdinimas. Medžiagos ir metodikos naudojamos bemetalės keramikos protezų gamybai.

Šlifavimo įtaka danties audiniams. Fiksuotų protezų biomechanika. Endodontiškai gydytų dantų atstatymas. Retrakcija. Analoginiai ir skaitmeniniai atspaudai fiksuotiems protezams. Žandikaulių santykio nustatymas, tarpokliuzinio aukščio registracija fiksuotame protezavime. Laikini protezai. Spalvos parinkimas. Laboratoriniai fiksuotų protezų gamybos etapai. Fiksuotų protezų pritaikymo burnoje principai. Okliuzija ir cementavimas. Fiksuotų protezų nesėkmės

Gydymo dantų implantais planavimas. Oseointegracija ir minkštųjų audinių integracija. Implantų rūšys. Implantų biomechanika. Fiksuoti ir išimami protezai ant implantų. Kraštinio kaulo aplink implantus netekimo priežastys ir prevencija. Gydymo implantais komplikacijos.

Periodontologinio paciento gydymo planas ir ortopedinių procedūrų vieta jame. Periodontito pažeistų dantų prognozės įvertinimas. Strategiškai svarbios dantų lankų sritys. Dantų paslankumo priežastys. Okliuzinė trauma: etiologija, patogenezė, įtaka periodonto uždegiminiam procesui, gydymas. Dantų įtvarai: veikimo mechanizmas, indikacijos, rūšys. Dantenų biologinis plotis. Danties klinikinio vainiko pailginimas.

Temporomandibuliniai sutrikimai (TMS), jų samprata. Kramtymo raumenų sutrikimai: etiologija, patogenezė, diagnostika ir gydymo principai. Smilkininio apatinio žandikaulio sąnario (SAŽS) sutrikimai: etiologija, patogenezė, diagnostika ir gydymo principai. TMS diferencinė diagnostika. Okliuzinių kapų rūšys. Bruksizmas: samprata, etiologija, patogenezė, diagnostika ir padarinių švelninimas. Patologinis dantų nusidėvėjimas: etiologija, patogenezė, diagnostika, danties kietųjų audinių atstatymas.

### **SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA**

1. Craniofacial Embryogenetics and Development. G.H. Sperber, S.M. Sperber 3rd Edition, 271 p. People's Medical Publishing House (2018).
2. Cleft Lip and Palate: Diagnosis and Management / S. Berkowitz. Springer; 3rd edition, 2013.
3. Comprehensive Cleft Care, Joseph Losee Richard E. Kirschner (Editors) 1618 p. CRC Press; 2 edition, 2015)
4. Contemporary Fixed Prosthodontics, 5th Edition. Editors : Stephen F. Rosenstiel & Martin F. Land ISBN : 9780323720892
5. Klinikinė odontologija. Sudarytoja I. Balčiūnienė. Vaistų žinios, 2008.

6. Dantų technologija: teorija ir praktika. Kauliniene Z., Mameniškis V. ir kt. Vaistų žinios, 2008.
7. Lindhe's Clinical Periodontology and Implant Dentistry, 2 Volume Set, 7th Edition. Niklaus P. Lang, Tord Berglundh, William V. Giannobile, Mariano Sanz. ISBN: 978-1-119-43888-5. 2021. Wiley-Blackwell
8. Misch's Contemporary Implant Dentistry. 4th Edition - January 25, 2020. Randolph Resnik. ISBN: 9780323391559
9. DIGITAL DENTISTRY SCIENCE AND CLINICS El. Knyga - <https://digital-dentistry.org/e-book-now-available/>
10. Management of temporomandibular disorders and occlusion. Okeson, Jeffrey P. 5 ed. St. Louis: Mosby, cop. 2003.
11. Periodonto ligos: periodontologinių ligonių dantų protezavimas ir ortodontinis gydymas. A. Pūrienė, R. Savickas. 2006.
12. Žekonienė J, Ivanauskaitė D, Pūrienė A. Kraštinis periodontas ir jo patologija // Vilnius: UAB „Progreto“, 2008. 197 p.

#### **KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI**

- 1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas** Vygandas Rutkūnas (profesorius, dr)
2. Laura Linkevičienė (profesorė, dr.)
3. Alina Pūrienė (profesorė, dr., HP)
4. Linas Zaleckas (docentas, dr.)
5. Reinhilde Jacobs (prof., dr.)

#### **PATVIRTINTA:**

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2024 m. spalio 15 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė